

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4346/2025
28.03.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Радославе Мађаров, Јасмине Симовић, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., као правног следбеника покојне ББ, чији је пуномоћник Славица Зупанц, адвокат из ..., против тужене ВВ из ..., чији је пуномоћник Драган Бабић, адвокат из ..., ради раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж 2451/23 од 21.09.2023. године, у седници одржаној 28.03.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2451/23 од 21.09.2023. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2451/23 од 21.09.2023. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 11168/22 од 21.11.2022. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2451/23 од 21.09.2023. године одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 11168/22 од 21.11.2022. године, којим је одбијен тужбени захтев да се раскине уговор о доживотном издржавању закључен између правног претходника тужиље, сада покојне ББ, као примаоца издржавања и сада покојног ГГ, као даваоца издржавања, оверен од стране Првог основног суда у Београду 22.10.2010. године под бројем РЗ .../..., као и анекс уговора о доживотном издржавању закључен између правног претходника тужиље сада покојне ББ, као примаоца издржавања и овде тужене ВВ и сада покојног ГГ, као давалаца издржавања, оверен пред Првим основним судом у Београду 31.10.2011. године под бројем Р .../..., те тужиља обавезана да туженој накнади парничне трошкове од 157.500,00 динара. Одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиља је, на основу члана 404. став 1. ЗПП, благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник СР“ бр. 72/11 ... 10/23), Врховни суд је оценио да је ревизија дозвољена због потребе уједначавања судске праксе.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је тестаментални наследник сада покојне ББ, која је умрла у току парнице 06.02.2020. године. Тужена, као супруга је једини наследник сада покојног ГГ, који је умро у току парнице 31.03.2021. године. Дана 22.10.2010. године, покојна ББ, као прималац издржавања и ГГ, као давалац издржавања, оверили су код суда уговор о доживотном издржавању, којим је давалац издржавања преузео обавезу да доживотно негује и пази примаоца издржавања, да се брине о њеној личној хигијени и исхрани, да јој за случај болести пружи негу, води код лекара, врши набавку лекова и пружа сву потребну негу и помоћ, као и да је по смрти сахрани по месним обичајима, изда подушја све на већ постојећој гробници са постојећим надгробним спомеником. Прималац издржавања се обавезао да заузврат, након смрти пренесе у својину даваоца издржавања стан – гарсоњеру у ..., чији је ванкњижни власник. Анексом тог уговора, који је оверен 31.01.2011. године, уз даваоца издржавања приступила је и овде тужена, његова супруга, са констатацијом да она од почетка извршења уговора примаоцу издржавања пружа негу и помоћ. На наговор братаца ДД, који је боловао од мултипле склерозе и имао две патронажне сестре, у сврху куповине заједничког стана у коме би живели, прималац издржавања је покренула ову парницу 14.05.2015. године. Према наводима тужбе она није задовољна реализацијом уговора, тужени је не помажу, већ она финансијски помаже њих јер то захтевају, па уговор више нема сврху. До подношења тужбе уговор је реализован тако што је покојна ББ код давалаца издржавања ручала и они су били уз њу када се обраћала за помоћ лекарима. Давоци издржавања њој нису финансијски помагали, већ је напротив она њима дала уштеђевину од 5.000 евра од које су купили нов аутомобил, дала им је новац за регистрацију возила, при чему она није имала веш машину и прала је веш на руке. Након подношења тужбе у овој парници покојна ББ је одбила даљи пријам услуга које су јој даваоци издржавања до тада пружали. Контакти су од тог времена успостављени једино током 20 дана 2017.-2018. године, када је умро братац покојне ББ. Тужена и њен супруг нису сахранили покојну ББ, већ је то учинила тужиља.

Са полазиштем на овако утврђене чињенице нижестепени судови налазе да нису испуњени услови за раскид уговора по одредби члана 201. став 1. Закона о наслеђивању, пошто спорним уговором и његовим анексом није била предвиђена материјална помоћ примаоцу издржавања, а уговорене услуге даваоци издржавања су пружали све док их прималац у томе није онемогућио. Осим тога, међусобни односи ни једног тренутка нису били до те мере поремећени, да су постали неподношљиви. Чињеница да је прималац издржавања од једног тренутка одбила да прима извршење обавезе давалаца издржавања није последица поремећаја међусобних односа

уговорника, већ је била мотивисана чињеницом да је желела да ступи у нови уговорни однос са својим, сада покојним братанцем.

Основано се ревизијом указује да због погрешне примене материјалног права нису утврђене све битне чињенице, које опредељују одлуку о постављеном тужбеном захтеву.

Из досадашњег утврђења произилази да је покојна ББ примала услуге давалаца издржавања по спорним уговорима у временском периоду од 22.10.2010. године до покретања ове парнице 14.05.2015. године. Тужбу је засновала на тврдњи да даваоци издржавања не извршавају обавезе на начин како је уговорено, да она њих финансијски помаже и да је уговор изгубио сврху. Уговор о доживотном издржавању је по одредбама члана 194. Закона о наслеђивању важећег у време закључења спорних уговора („Службени гласник РС“ број 46/95 и 101/03) двостранотеретни и алеаторан уговор, који се закључује с обзиром на личност уговарача, па је у конкретном случају када финансијска помоћ давалаца примаоцу издржавања није била уговорена, суд био у обавези да оцени квалитет међусобних односа уговорних страна, имајући у виду садржину пружених услуга примаоцу издржавања и исказано незадовољство примаоца издржавања везано за реализацију уговора, као и захтеве давалаца издржавања за финансијску помоћ.

Према члану 201. Закона о наслеђивању, ако се међусобни односи уговорника из било ког узрока толико поремете да постану неподношљиви, свако од њих може захтевати да суд раскине уговор (став 1.); кад суд изрекне раскид, прималац издржавања је дужан дати накнаду за примљена давања и услуге (став 2.); ако је до раскида дошло због кривице једне стране, друга страна има право на правичну накнаду (став 3.).

Закључак нижестепених судова да међусобни односи уговарача нису били такви да су постали неподношљиви је преурањен. Неподношљивост односа има објективни и субјективни аспект, који су опредељеним личним карактеристикама и успостављеним односима уговарача како у време закључења уговора, тако и током читавог времена његове реализације. Из навода поднете тужбе произилази да је тужиља, стара жена у току пет година реализације уговора стекла уверење да се не може ослонити на даваоце издржавања пошто јој уговорене услуге не пружају онако како је очекивала, а ову тужбу она није повукла до смрти 06.02.2020. године, иако је 2017.- 2018. године умро њен братанац, са којим је желела да заснује заједницу живота због тешког здравственог стања. Остало је неразјашњено да ли је у току трајања парнице успостављен однос који се с обзиром на реализацију уговора до подношења тужбе може правно стандардизовати извршавањем уговора, те да ли се из тако утврђених чињеница и чињеница да тужена и њен покојни супруг нису сахранили покојну ББ може закључити да је оправдано одржати уговор на снази. По наведеним материјалноправним одредбама кривца за изостанак реализације уговора није од значаја на плану егзистенције уговора и примаочеве обавезе да даваоцу врати примљено, већ је једино од значаја за право на правичну накнаду.

Пошто у поновљеном поступку првостепени суд употпуни чињенично утврђење, поступајући по примедбама из овог решења, постојаће услови за доношење

законите одлуке о постављеном тужбеном захтеву за раскид уговора о доживотном издржавању.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**